

Tarihi Kültürel ve Mekânsal Sürdürülebilirlik Bağlamında Kayseri Ağırnas

Urban Revival in the Context of Historical, Cultural and Spatial Sustainability: A Case Study of Kayseri Ağırnas

Özgün ÖZBUDAK¹, Feride ÖNAL²

Gönderilme Tarihi: 15.12.2019 - Kabul Tarihi: 28.12.2019

Özet

Hızlı kentleşme, plansız yapılaşma veya zamana karşı direncini kaybetme gibi nedenlerle geleneksel yerleşimler ve yerleşimlerdeki tarihi ve kültürel değerleri olan alanlar bozulma ve terk edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Geleneksel dokunun sürdürülebilir koruma anlayışına göre özgün işlevinde yaşatılabilmesi önemlidir. Planlama ve tasarım süreci, tarihi, kültürel ve ekonomik sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için sosyokültürel faktörleri göz önünde bulunduran yaklaşımlar olmalıdır.

Kayseri'nin Melikgazi ilçesine bağlı bir yerleşim olan Ağırnas; dehlizleri, mağaraları ve yer altı kalıntıları ile günümüzden 3000 yıl öncesine uzanan bir geçmişe sahiptir. Hitit, Roma, Bizans ve Osmanlı dönemine ait eserlerin bir arada bulunduğu yerleşimi oluşturan dokunun en önemli özelliği, yapı malzemesi olarak yerleşimin bütününde doğal taşın kullanılmasıdır. Taşla kaplanmış dar sokakların üzerinde sıralanmış taş evler, kimi zaman bu sokakların genişlemesi ile oluşan meydanlar, yerleşimin dokusunu oluşturmaktadır.

Ağırnas, geçmişte farklı dinlere mensup nüfusun bir arada yaşadığı, kiliseleri, çeşmeleri, yer altı yerleşimi ve taş malzemenin ön plana çıktığı dokusu ile günümüze kadar ulaşmış olup; yerel halkın ekonomik durumunun bu yapıları onarmaya uygun olmaması nedeni ile harabelerin de yoğun olduğu bir yerleşim olarak varlığını sürdürmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmada, alanın yeniden canlandırılması, mekânsal, kültürel ve tarihi bağlamda sürdürülebilir olması için yerinde inceleme ve analizler yapılarak öneriler geliştirilmiştir. Kamusal alanlara dönük öneriler ile mevcut dokunun sürdürülebilirliği için katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayseri, Ağırnas, sürdürülebilirlik, yenileme, iyileştirme

Abstract

Due to rapid urbanization, unplanned construction or loss of resistance against time, traditional settlements and areas with historical and cultural values in settlements face the danger of deterioration and abandonment. It is important that the traditional texture can be kept alive in its original function

¹ İstanbul Gedik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü | ozgun.ozbudak@gedik.edu.tr

² İstanbul Gedik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü | feride.onal@gedik.edu.tr

*Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi 2012-2013 Eğitim Yılı Mimari Tasarım Yüksek Lisans Programında Bahar dönemi "Mimari Uygulama II" dersi kapsamında yapılan alan çalışmasından üretilmiş olup, 2019 yılı "İstanbul Gedik Üniversitesi Design Today, Save Future International Conference on Energy and Sustainable Built Environment" isimli sempozyumdaki sunumun geliştirilmesi ile elde edilmiştir.

according to the concept of sustainable protection. The planning and design process should be approaches that consider sociocultural factors to ensure historical, cultural and economic sustainable development.

Ağırnas, a settlement in Melikgazi district of Kayseri; It has a history dating back 3000 years with its corridors, caves and underground remains. The most important feature of the texture that forms the settlement where the Hittite, Roman, Byzantine and Ottoman artifacts coexist is the use of natural stone as the building material throughout the settlement. Stone houses lined on narrow streets covered with stones, sometimes squares formed by the expansion of these streets, form the texture of the settlement.

Ağırnas has survived to the present day with its population of different religions living together, its churches, fountains, underground settlement and the texture of stone material; As the economic situation of the local people is not suitable for repairing these structures, it continues to exist as a settlement where the ruins are also intense. In the study carried out in this context, suggestions were developed by making on-site examinations and analyzes to revitalize the area and to be sustainable in a spatial, cultural and historical context. It is aimed to contribute to the sustainability of the existing tissue with suggestions for public spaces.

Keywords: *Kayseri, Ağırnas, sustainability, renewal, rehabilitation*

1. Giriş

Geleneksel tarihi çevreler ve yerleşimler, yoğun ve plansız yapılaşma sonucunda bozulma ve terk edilme tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Tarihi çevredeki yaşam alanlarının günümüz yaşam koşullarına uyum sağlar şekilde güncellenmemesi nedeni ile bu alanlar boşalmaktadır. Sosyal, kültürel ve ekonomik yapı da bu durumdan etkilenmekte ve tüm bu değişimler çevrenin yeniden biçimlenmesine neden olmaktadır.

Çalışma kapsamında, Ağırnas'ta yapılan çalışma sonucunda yerleşimin yeniden canlandırılarak mekânsal ve kültürel sürekliliğin devamı ile gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için geliştirilen öneriler, yerleşimin planlarının yaratıcı haritalama yöntemi ile yeniden yorumlanması sonucunda elde edilmiştir.

2. Tarihi çevrede Yeniden Canlandırma ve Yeniden Değerlendirme

Modern öncesi döneme ait yerleşimler, tasarımları ve oranları ile kullanıcıları sokaklara ve meydanlara toplamış, yaya kullanımını ve açık hava faaliyetlerini teşvik etmiş ise fonksiyonel kentsel alanlar ve yapılar bunun tam tersini sunmuştur. Bu yeni alanlar üretimdeki ve sosyal yaşantıdaki değişim sonucunda açık alan aktiviteleri azalmış ve dağılmıştır (Gehl, 2011) 19. Yüzyıl öncesi değişim daha yavaş sürerken ulaşım, alt yapı, üretim teknolojileri gibi alanlarda değişimin hız kazanması ile kentsel ve mimari yapıda değişim hızlanmış ve eski-yeni ilişkisi ortaya çıkmıştır. Yerleşimlerin tarihi süreç içinde sürekliliği sağlanırken bir yandan da gelişime ve değişime cevap verebiliyor olmaları gerekmektedir. Yeni yapılaşma bu durumda yerleşimler için kaçınılmaz olmaktadır (Altınöz, A.G.B., 2010).

Tarihi çevreler, zaman içinde kazandıkları değerleri korurken günümüz koşullarına da sağlayabildiği uyum oranında değer kazanmaktadırlar. Ancak planlı çözümler yerine tek yapı ölçeğinde sorunlara çözüm aranması sonucundaki değişimlerle ortaya çıkan hatalar geri dönülmesi zor bozulmalara neden olmaktadır. Yapılan hatalar geçmişten günümüze

süregelmiş izlerin silinmesine, yaşanan tarihi çevrenin kimliğini yitirmesine sebep olmaktadır. Çünkü tarih sadece geçmişi anlatmamakta; günümüz, gelecek kuşakların tarihini oluşturmaktadır. Tarih bu şekilde bütün olarak ele alınırsa tarihi çevre bilincinden söz edilebilir (Arabacıoğlu, vd., 2007).

Özer (2018), tarih, gelenek, bugün ve yarın arasında organik bağın kurulması gerektiğini bu sayede kültürel gelişimin özgün çizgisinde sürdürülebileceğini belirtmektedir. Tarih, zamanın insanoğluna ait faaliyetleri içeren bölümü olarak ele alınıp, bu faaliyetler, olaylar ya da somut nesnelere olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve imkanlar sonucunda diyalektik bir süreci zorunlu kılacaktır. Bu yüzden tarih, zamanın akışı içerisinde insanoğluna ait faaliyetlerin diyalektik gelişimi ile oluşan dinamik bir süreç olarak tanımlanabilmektedir. Gelenek ise tarihsel sürecin içinde geçmişten gelen, geçerli ve güncelliğini koruyan faaliyet, olay ve törensel alışkanlıklar ve bunların ürettiği nesnelere tümü olarak tanımlanmaktadır. Bu kavramlara göre tarihsel süreklilik bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmakta, fakat bu sürekliliğin değişimi de içerdiğinin, çağdaş çözümler üretildiği takdirde tarihsel sürekliliğin sağlanabileceğinin dikkate alınması gerekmektedir (Özer, 2018).

Tarihi çevreler, somut değerler ve somut olmayan değerler olarak ikiye ayrılarak incelenebilmektedir. Somut değerler, fiziki yapıyı oluşturan doğal yapı ve yapıları çevre olarak, somut olmayan değerler de geleneksel olarak sürdürülen kültürel pratikler, anlatımlar ve yapıları çevrelerin anlamlarını kapsamaktadır. Somut değerler, somut olmayan değerleri oluşturan kültürel değerlerin anlaşılması sonucunda anlam kazanmakta, soyut değerler yapıları çevrede kodlanmış kültürel unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır (Karakul, 2019).

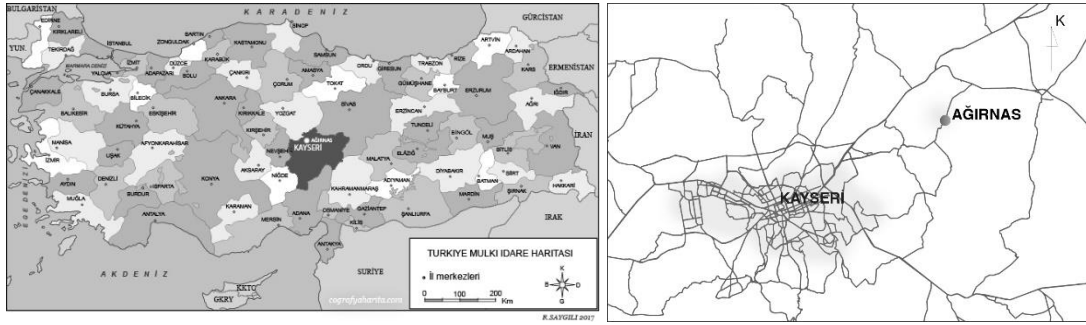
Tarihi yerleşim dokuları, geçmiş döneme ait uygarlıkların sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını, yaşam biçimlerini, estetik kaygılarını yansıtan mekanlardır. Bu yüzden çevrenin güncel görüntüsü, geçmişe ait bütün izleri taşımakta, tarihsel süreç içinde sürekli bir yenilenme ile yeni ve eskiye ait olgular ve somut veriler iç içe geçmektedir (Arabacıoğlu, vd, 2007). Bu yenilenme ve çeşitlenme sürecinde eskinin taklidi ya da eskinin tamamen gözardı edilmesi olarak ortaya çıkabilen iki uç durum, değerlerin tahrip olmasına, sürekliliğin sağlanamamasına neden olabileceği için kaçınılması gereken tutumlardır (Altınöz, A.G.B., 2010).

Tarihi çevrelerin tahrip olmasının nedenleri; günümüz yaşam koşullarını karşılayamaması, sosyal yaşam koşullarındaki değişimler, yanlış restorasyonlar ve çağdaş konfor koşullarını sağlama amacı ile bilinçsiz müdahaleler, ekonomik yetersizlikler sebebi ile bakımsız kalması, koruma planının olmayışı, hızlı teknolojik gelişmeler sonucu geçmişle bağların kopması ve yeni yaşam alanlarının çekim oluşturarak bu alanların boşaltılması olarak düşünülebilir. Fakat insanlarda beğeni uyandıran çevresel niteliklerin sorgulandığı deneysel çalışmalarda kullanıcılar, doğal, tarihi çevre ile uyumlu, belli bir yere ve zamana ait, gelenek ve kültür izlerinin

görülebildiği bunun yanında yeniliklerin de görülebildiği mekanlar istemektedirler (Arabacıoğlu, vd, 2007).

3. Ağırnas'ın Konumu ve Özellikleri

Kayseri, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan, çevresinde Sivas, Yozgat, Nevşehir, Niğde, Adana, Kahramanmaraş'ın bulunduğu il olup; Ağırnas, Kayseri'nin Melikgazi ilçesine bağlı bir kasabadır. Yer altı kalıntılarının yanında, Osmanlı dönemine ait çeşmeler, sivil mimari örnekleri, eğitim yapısı, Rum kilisesi ve güvercinlikler yerleşimin tarihi çevresini oluşturmaktadır. Eski adı Taşören olan Ağırnas aynı zamanda Mimar Sinan'ın doğduğu yer olarak da kabul edilmektedir.

Şekil 1. Kayseri ve Ağırnas'ın konumu³

Yer altı ve yer üstü yerleşmelerin dokusuna sahip olan ve bu özelliğini günümüze kadar sürdürebilmiş yerleşimlerin sayısı oldukça azdır. Günümüzde yaygın olarak toplumsal değişimlerin sonucunda bu tür alanların terk edilmesi, köhneleşmesi gibi durumlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Buna karşılık Ağırnas, yer altı, yer üstü özgün dokusunu günümüze kadar koruyabilmiştir (Bilsel, 2002). Bu dokuların birbirinden ayrımı, kent planına bakıldığında okunabilmektedir.

Yerleşimlerin oluşumu, ilk olarak yaşamın sürdürülmesi için beslenme ihtiyacını karşılamak amacıyla verimli toprağın bulunması, ikinci eylem devimin yani fiziksel çevre ile ilişkinin kurulması sayesinde olmuştur. Bu iki nedenden dolayı yerleşimler çoğunlukla su kenarında kurulmuşlardır. Su hem toprağın verimli olmasını sağlarken hem de ulaşım kolaylığını sağlamaktadır (Gürel, 1970). Ağırnas yerleşiminin tarihi çekirdeği, doğu-batı yönünde yayılma gösteren, güneyde su kıyısı boyunca yükselen bir yamaca kurulmuştur.

³ Soldaki harita http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari.html adresinden yeniden düzenlenerek oluşturulmuş, sağdaki harita ve Şekil 2 <https://snazzymaps.com/> adresinden alınan görselin bilgisayar ortamında yeniden düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Şekil 2. Ağırnas'ın yerleşim formu⁴

Gürel (1970), kafes doku ile ışımsal dokunun genellikle aynı zaman aşamalarında uygulanması ile ortaya çıkan yerleşim dokusunu, karmaşık doku olarak tanımlamaktadır. Ağırnas yerleşiminin dokusu, bu bilgiler ışığında karmaşık doku olarak görülebilmektedir. Yerleşim, ışımsal akslar üzerinde yer yer kafes dokular oluşturmaktadır. Ana aks kuzeyden güneye doğru Osman Yücel Caddesidir. Yerleşim güney yönünden kuzey yönüne doğru gelişim göstermiştir. Güneyde, mağaralar, yeşil vadi ve bu noktalara yamaç üzerinden açılımlarla organik biçimde yerleşen geleneksel yerleşim dokusu görülmektedir. Kuzeye doğru Osman Yücel Caddesi aksı boyunca farklı yönlerde doğru ışınlar ve bu ışınlar etrafında kafes dokusu oluşturan yerleşim dokusu görülmektedir. Tarihi çekirdek, güney yönünde vadi ve mağaralar ile kentsel mekânları oluştururken, kuzeye doğru yerleşimde günümüze yakın tarihli yapıların oluşturduğu kentsel mekânlar ortaya çıkmaktadır.

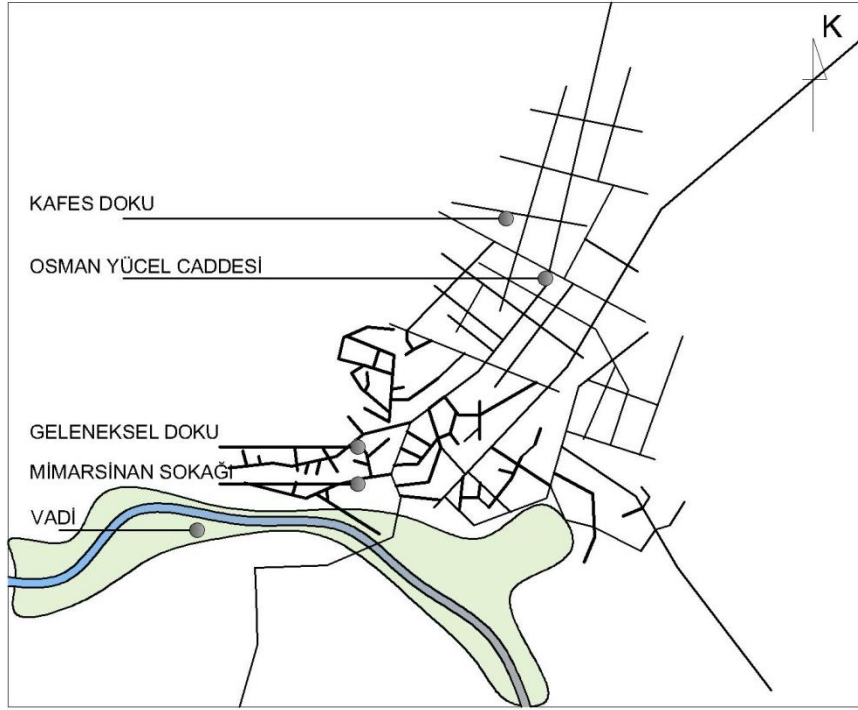
Şekil 3. Ağırnas ve akarsu çevresinde yeşil doku

⁴ <https://snazzymaps.com/> adresinden alınan görselin bilgisayar ortamında yeniden düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Şekil 4. Ağırnas silueti (Ö. Özbudak)

Tarihi çekirdek, yamaç boyunca akarsu ve vadiye paralel bir şekilde doğu-batı yönünde ilerleyen, kendi içinde de cami, alışveriş mekânları gibi yapıları odağına alarak bu merkezlerden çevreye doğru yayılan bir yerleşim dokusu oluşturmaktadır. Şekil 4'te gösterilen siluet çizimi Kayseri'den Ağırnas'a girişte karşılaşılan, yerleşimin ilk görselini temsil etmektedir. Şekil 3'ün sadeleştirilerek bilgisayar ortamında çizimi ile elde edilen görüntüde, vadiye doğru sıralanan yapılar kademelenmektedir. Bu yapıların terk edilmesi ya da bakımsız durumda olmaları sebebi ile harabe görüntüsü de oluşmaktadır.

Şekil 5. Ağırnas tarihi çevre planı (Ö. Özbudak)

Tarihi çevrenin organik formunun oluşumunu sağlayan önemli doğal çevre verileri topoğrafya, su ve jeolojidir. Topoğrafya ve su Ağırnas'ın topoğrafya ile uyumlu, manzaralara farklı noktalardan açılım sağlayan, küçük toplanma mekânları ile bir yerleşim dokusu oluşmasını sağlamıştır. Alanın Jeolojik yapısı; yerleşime kimliğini kazandıran taş yapı malzemesinin çevreden elde edilebilmesine ve mağaraların insan eli ile işlenerek mekanların oluşturulabilmesini olanak sağlamıştır.

4. Ağırnas Yerleşiminde Yeniden Canlandırma Önerisi

Ağırnas ve yakın çevresine yapılan teknik gezide gözlemlenen durum; alanın yer altı ve yer üstü değerlerini günümüze kadar sürdürmüş olması yanında, sosyal ve ekonomik nedenlerin de etkisiyle yerleşimin terk edilme ve köhneleşme tehlikesi ile karşı karşıya olduğudur. Geçmişe ait farklı katmanları içinde barındıran yerleşimin bu tehlikelerden korunması ve özelliklerini günümüzden gelecek kuşaklara sürdürmesi önem taşımaktadır.

Haritalama, nesnel bir eylem yerine zihinsel evrene farklı ölçeklerde anlam veren yaratıcı bir eylem olarak tanımlanmaktadır. Yaratıcı haritalama, yaşanan mekânın imge, sembol ve anılarını içererek zenginliğini ortaya çıkarmakta, farklı boyutlarını görünür kılmakta ve etkileşime olanak veren bir eylem olarak tanımlanmaktadır (Alanyalı Aral, 2018). Bu bilgilere göre Ağırnas'ta alan gezisinden sonra kişisel deneyimlerden yola çıkılarak haritalar oluşturulmuştur. Çalışmada kamusal mekânların fotoğrafları ve planları bilgisayar ortamına aktararak yeniden çizilmiş ve yorumlanmıştır. Alan ele alınırken, yerleşim silüetinin zihinde oluşmasını sağlayan ilk imgesinden yola çıkılmıştır. Kayseri yönünden Ağırnas'a doğru ilerlerken yerleşim, bir anda ağaçların arasından görülmekte, vadiye doğru kademelenen taş yapı dokusu ziyaretçileri karşılamaktadır. Bu yapılar terk edilmiş, ya da bakımsız durumdadırlar. Yapılan haritalama çalışmasında, Ağırnas'ın bu bölgesinde yapılacak küçük müdahaleler ile kentin silüetini etkileyecek görüntünün oluşması amaçlanmıştır. Çalışmanın başlığı bu yüzden "Yerleşim Boşluklarına Küçük Müdahaleler ve Silüete Etkisi" olarak seçilmiştir.

Şekil 6. Yerleşime ulaşımında karşılaşılan ilk imge (Ö. Özbudak)

Noktasal dokunun genele olan etkisi incelenmek istenerek, noktasal dokunuştan büyük parçaya, büyük parçadan da noktaya geçiş yapan bir döngü oluşturulması amaçlanmıştır. Büyük ölçekten küçük ölçeğe, küçük ölçekten de büyüğe geçişler yapılmıştır. Çünkü silüeti değiştiren küçük dokunuşlar olurken, küçük dokunuşları şekillendiren de silüet olmuştur.

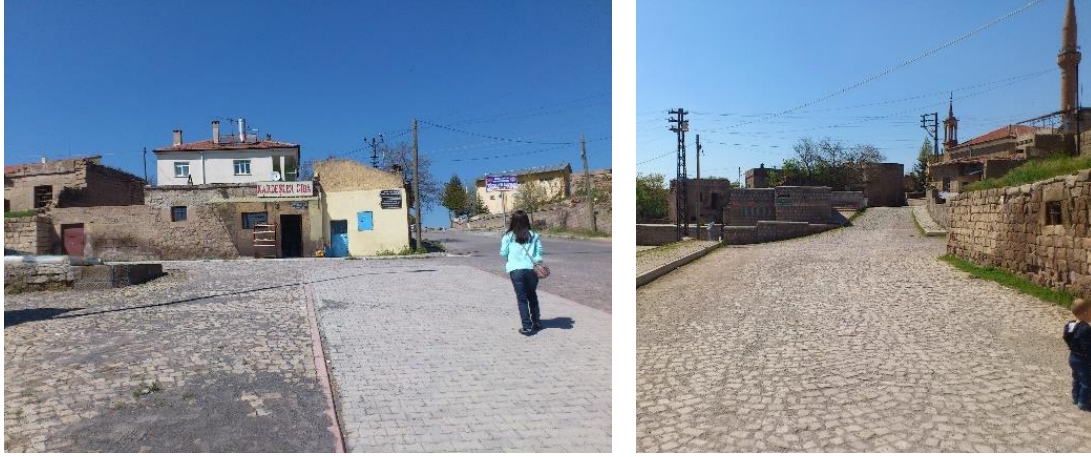
Şekil 7. Yerleşim boşluklarına küçük müdahaleler ve siluete etkisi (Ö. Özbudak)

Yerleşime yapılan noktasal müdahalelerin siluete yansması sonucunda, ziyaretçileri karşılayan ilk imgenin şekillenmesi ve yerleşimin deneyimlenebilmesini sağlayacak mekânların oluşturulması amaçlanmıştır.

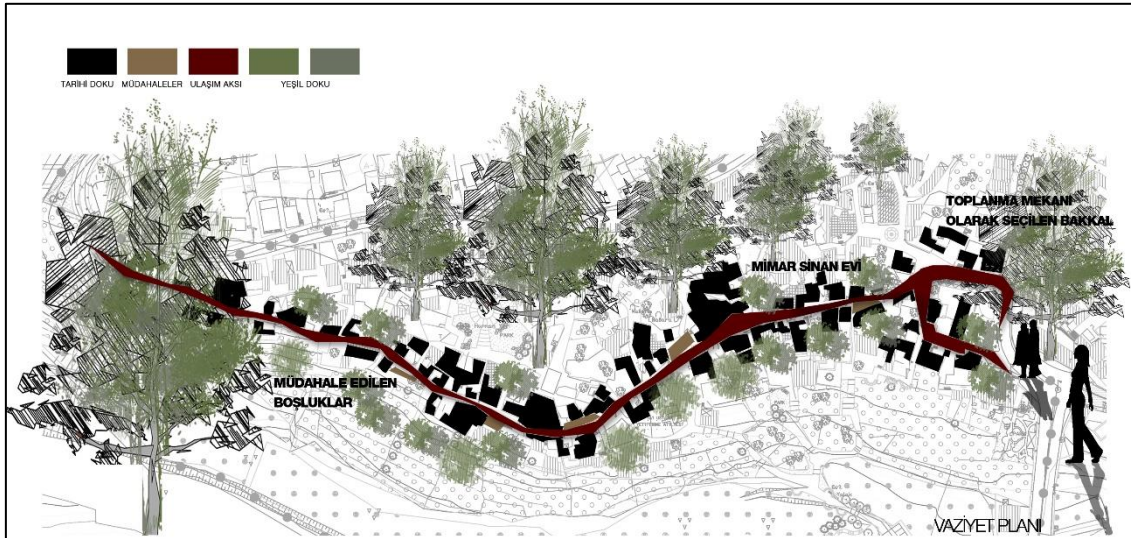
Şekil 7. Yerleşim boşluklarına küçük müdahaleler ve siluete etkisi (Ö. Özbudak)

Tarihi çevre içinde, yapıların birbirinden uzaklaşması ile oluşan boşluk ve bu alana bağlanan Mimarşinan Sokağı çalışma alanı olarak seçilmiştir. Boşluk toplanma alanı olarak düşünülmüş ve ziyaret sırasında toplanma alanından, Mimarşinan Sokağı'na bir yol izlendiği için bu iki alan üzerinde çalışma gerçekleştirilmiştir.

Şekil 8. Toplanma mekânı (solda) Mimarşinan Sokağı başlangıcı (sağda)

Bu alanın bilgisayar ortamında haritalaması yapılarak mevcut yapılar (siyah), ulaşım aksı (bordo), yeşil dokular (yeşil), doku içinde müdahalede bulunabilecek boşluklar (sarı) renkte gösterilmiştir. Bu boşluklar planda görülebildiği gibi yerleşimin üçüncü boyutunda da algılanabilmektedir.

Şekil 9. Yerleşim boşluklarına küçük müdahaleler ve silüete etkisi (Ö. Özbudak)

Tarihsel ve geleneksel olguların çağdaş çözümler üretilerek sürdürülmesi, yapılan çalışmalarda somut yapılara bu olguların ne kadarının dahil edilip ne kadarının dışarıda bırakılacağı ya da tamamen karşıt bir cevaplar üretileceğini belirleyecektir. Bu durum, tarihsel sürecin bilincinde olunması ile sağlanabilmektedir (Özer, 2018). Tarihi dokuda yapılacak müdahalelerde, her dönemin yapısının kendi dönemini yansıtması, doku

bütünlüğünün, mevcut değerlerin korunması, var olanla ilgili kapsamlı bilgiye sahip olarak sürdürülmesi gerektiği çerçevesinde, yaratıcılık ve farklılaşmanın desteklendiği görülmektedir. Geleceğin kültür varlıklarını oluşturacak yeni yapılaşma, bu sayede bağlarla uyumlu bir şekilde alanın zenginleşmesine katkı sağlayabilecektir (Altınöz, A.G.B., 2010). Bu bilgilere göre Ağırnas'ın kamusal dış mekanlarının kullanımının artırılarak, yerleşimin tarihi çevresine zarar vermeden buradaki değerlerin ortaya çıkarılması amaçlanmış ve seçilen toplanma mekânı ve Mimarsinan Sokağı çalışma kapsamına alınmıştır.

-Toplanma Alanı: Toplanma alanı olarak belirlenen kamusal dış mekânın seçilmesinin nedeni, yerleşimin araç ile ulaşılan girişinde yer alması ve ziyaretçilerin bir araya gelmesine olanak sağlayan, yapıların birbirinden uzaklaşarak geniş bir boşluk oluşturduğu bir yer olması. Bu alanda yer alan alışveriş biriminin kullanım kolaylığının artırılması, ziyaretçilerin dinlenebilecekleri dış mekân mobilyalarının eklenmesi gibi küçük müdahaleler ile yerleşimin toplanma mekânı olması sağlanabilir.

Şekil 9. Toplanma mekânı için getirilen öneri (altta) (Ö. Özbudak)

-Mimarsinan Sokağı: Mimarsinan Sokağı boyunca bir konut, ona bağlanan taş duvar ve ön kısımda bir boşluk gibi nişler göze çarpmıştır. Bu nişlerin değerlendirilerek buralara küçük dokunuşların yapılması ile yerleşimde yaşayanların kullanabilecekleri alanların, ziyaretçilerin oturabilecekleri, dinlenebilecekleri, alışveriş yapabilecekleri birimlerin oluşturulması ve yerleşim mobilyalarının yerleştirilmesi amaçlanmıştır.

Şekil 10. Mimarsinan Sokağı ve boşluklar

Yapılan küçük müdahaleler ile yerleşime girişte karşılaşılan siluetin daha hareketli, yaşayan bir imge oluşturması sağlanabilecektir. Amaçlanan, boşluklardaki müdahalelerin yerleşim silüetine yansiyarak hem çevre yapılarla bütünleşerek hem de ondan ayrılarak dokuyu vurgulamasıdır.

Şekil 10. Mimarsinan Sokağı ve boşluklar (Ö. Özbudak)

Kent içinde görülen, kendiliğinden oluşmuş küçük nişlere işlevler verilerek bu birimlerin tanımlanması istenmektedir. Bir yüzü mevcut bir yapının duvarı olan, diğer yüzü yıkılmış olan boşluğu çevreleyen duvarlar arasına mekanlar tasarlanarak buralarda ziyaretçiler için bölge halkının işlettiği yeme içme dinlenme birimlerinin tasarlanması amaçlanmaktadır. Tasarlanacak olan yeni birimlerin yerleşim silüetinde diğer binalarla bütünleşen aynı zamanda onlardan farklı yeni ve çağdaş malzemelerle, güncel gereksinimleri karşılayan bir yapıda olmaları istenmektedir. Bu sayede ziyaretçiler alanı deneyimlerken aynı zamanda yerleşim halkı ile de karşılaşabilecektir.

5. Sonuç

Çalışma kapsamında alanın ve konu ile ilgili kaynakların incelenmesi, önerilerin getirilmesi ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Ağırnas yerleşimi, Mimar Sinan'ın doğduğu yer olmasının yanı sıra dehlizleri, mağaraları, yer altı şehir kalıntıları, yer üstünde taş yapıları bir arada bulunduran zengin mimari dokuya sahiptir.
- Yer altı ve yer üstünde doğal çevre verileri yapılı çevreye dönüştürülmüş, bu durumu bölgenin taş malzemesinin işlenerek yer altında mağaralar ve yer üstünde taş konut yapıları ile yerleşimin imgesini oluşturmaktadır.
- Yer altı ve yer üstü yapılı çevre uyumlu bir doku oluştururken akarsu ve yeşil doku bu alanı çevrelemekte ve onunla uyumlu bir şekilde bir arada var olmaktadır.
- Alan ekonomik yetersizlikler sebebiyle terkedilmekte ve harabe görünümündeki yapı kalıntıları yoğun bir şekilde gözlemlenebilmektedir.
- Yapılan çalışmalarda, çevresel ve toplumsal sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için tarihi çevrenin özgün dokusunu korurken aynı zamanda günümüz koşullarına da uyum sağlaması için yeniden değerlendirilmesi gerektiği görülmektedir.
- Noktasal müdahalelerin önerildiği çalışmada, yerleşime girişte karşılaşılan silüetin canlandırılması ve iyileştirilmesi hedefine Mimarsinan Sokağına ve kullanıcıların toplandığı mekâna yapılacak müdahaleler aracılığı ile ulaşılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Alanyalı Aral, E., (2018). “Mimarlıkta Yaratıcı Haritalama: “Yaşanmış Mekân”ı Görünür Kılmak Üzerine”, Mimarlık Dergisi, 399.
- Ağırnas Yer Altı Şehri, <http://www.kayseri.gov.tr/agirnas-yeralti-sehri>, Erişim Tarihi 08 Ocak 2019.
- Altınöz, A.G.B., (2010). Tarihi dokuda Yeni'nin inşası, Mimarlar Odası İzmir Şubesi Ege Mimarlık Dergisi, (75):18- 27.
- Arabacıoğlu, D. F. P., & Aydemir, P., (2007). “Tarihi Çevrelerde Yeniden Değerlendirme Kavramı”. MEGARON/Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi E-Dergisi, 2(4), 204-212.
- Bilsel, S., G., vd (2002). “Sinan’ın Yurdu Ağırnas: 21.Yüzyıl Başına Dek Yaşamını Sürdürebilen Geleneksel Yerleşme”. Mimarlık Dergisi, 305:50-53.
- Gehl, J. (2011). Life between buildings: using public space. Island press.
- Gürel, S., (1970). Kent Planlamasına Giriş ve Çevre Kavramı, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Karakul, Ö., (2019). “Kuram ve Uygulamada Tarihi Çevre Korumaya Bütüncül Bir Yaklaşım”, Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 8 (1), 61-78.
- Özer, B., (2018). Kültür Sanat Mimarlık, 6. Baskı, YEM Yayın, İstanbul.
- Snazzy Maps, <https://snazzymaps.com/>
- Türkiye Mülki İdare Haritaları, http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari.html